

«فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىَٰ أَنْ تَغْلِبَوا»

شماره دادنامه : 140531390000128894
تاریخ تنظیم : 1405/01/29
شماره پرونده : 140331920001549046
شماره بایگانی شعبه : 0400104

هیات تخصصی مالیاتی بانک دیوان عدالت اداری
دادنامه

دیوان عدالت اداری

شماره پرونده : ه ت / 0400104

شاکا: اعتبار کارکنان گروه صنعتی ایران خودرو

طرف شکایت: سازمان امور مالیاتی کشور

موضوع شکایت و خواسته : ابطال بخشنامه شماره 11469 - 200/د مورخ 1403/2/26 سازمان امور مالیاتی

* شاکا دادخواستی به طرفیت سازمان امور مالیاتی کشور به خواسته فوق الذکر به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیات عمومی ارجاع شده است متن مقرره مورد شکایت به قرار زیر می باشد:

موضوع: خدمات معاف از مالیات بانک ها

فهرست مصادیق عملیات و خدمات بانکی موضوع جز 5 بند ب ماده 9 قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب 1400، در چهارچوب قوانین مربوط پس از انطباق با مقررات موضوعه به شرح زیر ارسال می گردد. خاطر نشان می سازد خدمات ذکر شده در بندهای ذیل منصرف از خدمات مربوط به سایر اجزای بند ب ماده 9 قانون صدرالاشاره (خاصه جزء های 6 و 7) می باشد.

ردیف

خدمات

1. قبول سپرده بانکی

2. صدور گواهی سپرده عام و خاص بانکی

3. انتقال وجوه بین بانکی

4. اعطای تسهیلات توسط بانک به اشخاص در قالب عقود قرض الحسنه فروش اقساطی، اجاره به شرط تملیکت سلف جعاله، مضاربه مشارکت، مدنی مزارعه، مساقات خرید، دین مرابحه و استصناع

5. گشایش انواع اعتبار اسنادی بانکی و صدور انواع ضمانت نامه بانکی

6. تضمین باز خرید اوراق بهادار صادره اشخاص حقوقی دولتی و غیردولتی توسط بانک

7. انجام سفارشهای مستمر مشتریان (دستور) پرداخت مستمر توسط بانک

8. نقل و انتقال وجوه از طریق بانک

دلایل شاکا برای ابطال مقرره مورد شکایت (حسب مورد با تصریح به مغایرت با قانون یا شرع یا خروج از حدود

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - بزرگراه ستاری - پلوار شهید مخبري - نبش خیابان ایران زمین - ساختمان دیوان عدالت اداری

«فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىَٰ أَنْ تَعْبُدُوا»

شماره دادنامه : 140531390000128894
 تاریخ تنظیم : 1405/01/29
 شماره پرونده : 140331920001549046
 شماره بایگانی شعبه : 0400104

هیات تخصصی مالیاتی بانکی دیوان عدالت اداری
دادنامه

دیوان عدالت اداری

اختیارات):

۱) مطابق بند ۵ ذیل بند ب ماده ۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۴۰۰ عملیات و خدمات بانکی شامل دریافت سپرده و اعطای تسهیلات و یا ایجاد اعتبار، ارائه ضمانت نامه و انتقال وجه در چارچوب قوانین مربوطه و مصوبات شورای پول و اعتبار، بطور کلی و بدون هیچ قید و شرطی از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف می باشد.

۲) مطابق بند ح ذیل ماده یک قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۴۰۲ عملیات بانکی عبارت است از دریافت سپرده از اشخاص حقیقی یا حقوقی و اعطای تسهیلات یا ایجاد اعتبار.

۳) مطابق بند خ ذیل ماده یک قانون بانک مرکزی مصوب سال ۱۴۰۲ خدمات بانکی عبارت است از مجموعه اقداماتی غیر از عملیات بانکی نظیر صدور ضمانتنامه و گشایش اعتبار اسنادی که موسسه اعتباری می تواند در چهارچوب قوانین مربوطه به مشتریان ارائه دهد و در قبال آن کار مزد دریافت کند.

۴) مطابق بند ح ذیل ماده یک قانون بانک مرکزی مصوب سال ۱۴۰۲ موسسه اعتباری عبارت است از اشخاص حقوقی که با مجوز بانک مرکزی یا به موجب قانون، تحت عنوان بانک یا موسسات اعتباری غیر بانکی به انجام عملیات بانکی مبادرت می نمایند.

سازمان امور مالیاتی به موجب بخشنامه شماره ۱۱۴۶۹-۲۰۰۰ د مورخ ۲۶/۰۲/۱۴۰۳ صرفاً عملیات و خدمات بانکی که توسط بانکها انجام می شود را مشمول معافیت موضوع بند ۵ ذیل بند ب ماده ۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده اعلام نموده، در صورتی که مطابق مفاد بند فوق، عملیات و خدمات بانکی بصورت کلی و اعم از اینکه توسط بانکها یا موسسات اعتباری انجام گردد از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف می باشد.

نکات تکمیلی در پاسخ به لایحه ارسالی از ناحیه سازمان امور مالیاتی:

۱- مطابق ماده ۸۴ قانون شرکتهای تعاونی مصوب سال ۱۳۵۰ و همچنین قانون بخش تعاون در اقتصاد جمهوری اسلامی مصوب سال ۱۳۷۰ با اصلاحات بعدی و آئین نامه های مربوطه موضوع فعالیت شرکتهای تعاونی به شرح ذیل تصویب و ابلاغ گردیده است:

الف) باز کردن حساب سپرده های مختلف برای اعضای شرکت:

ب) پرداخت وام با دریافت بهره به اعضای شرکت

ج) انجام سایر خدمات اعتباری برای اعضا در حدود در حدود امکانات

۲- مطابق بند ۵ ذیل بند ب ماده ۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۴۰۰ عملیات و خدمات بانکی بطور کلی و بدون هیچ قید و شرطی از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف می باشد.

۳- مطابق بند ج ذیل ماده یک قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۴۰۲ عملیات بانکی عبارت است از دریافت سپرده از اشخاص حقیقی یا حقوقی و اعطای تسهیلات یا ایجاد اعتبار.

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - بزرگراه ستاری - بلوار شهید مخبري - نبش خیابان ایران زمین - ساختمان دیوان عدالت اداری

«فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعُولُوا»

شماره دادنامه : 140531390000128894

تاریخ تنظیم : 1405/01/29

شماره پرونده : 140331920001549046

شماره بایگانی شعبه : 0400104

هیات تخصصی مالیاتی بانکی دیوان عدالت اداری

دادنامه

دیوان عدالت اداری

۴- مطابق بند ح ذیل ماده یک قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۴۰۲ موسسه اعتباری به شرح ذیل تعریف گردیده است:

"اشخاص حقوقی که با مجوز بانک مرکزی یا به موجب قانون، تحت عنوان بانک یا موسسات اعتباری غیر بانکی به انجام عملیات بانکی مبادرت می نمایند."

۵- مطابق بند ر ذیل ماده یک قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۴۰۲ اشخاص تحت نظارت بانک مرکزی عبارتند از کلیه موسسات اعتباری صندوق های قرض الحسنه، تعاونی های اعتبار و سایر موسسات سپرده پذیر، شرکت های واسپاری، صرافی ها و و سایر اشخاصی که به انجام عملیات یا ارائه خدمات بانکی و ارائه ابزارهای پرداخت اشتغال دارند.

۶- شرکت های تعاونی اعتبار مطابق موازین قانونی (قانون شرکتهای تعاونی) خاصه ماده ۸۴ قانون مذکور مجاز به انجام عملیات و خدمات بانکی به اعضای خود می باشند.

مطابق قوانین فوق الذکر، انجام عملیات و خدمات بانکی صرفاً محدود به بانک ها نگردیده و موسسه اعتباری غیر بانکی نیز مجاز به انجام عملیات و خدمات بانکی می باشد، لیکن سازمان امور مالیاتی در لایحه ارسالی شماره ۱۴۰۴۲۲۰۲۱۶۰۰۳۵۶۹ مورخ ۱۷/۰۲/۱۴۰۴ علی رغم پذیرش کلیه موارد قانونی مذکور، در کمال تعجب نهایتاً مصادره به مطلوب نموده و در مقام قانونگذاری بر آمده و مقرره وضع نموده و در حالیکه هدف قانونگذار فعل عملیات و خدمات بانکی بوده و نه فاعل آن و هیچ تصریحی مبنی بر شخص انجام دهنده ندارد و سازمان امور مالیاتی با صدور بخشنامه شماره ۱۱۴۶۹ - ۲۰۰/۲۰۰ مورخ ۲۶/۰۲/۱۴۰۳ صرفاً بانکها را مشمول معافیت موضوع بند ۵ ذیل بند ب ماده ۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده اعلام نموده است.

خلاصه مدافعات طرف شکایت:

۱- به موجب جزء ۵ بند (ب) ماده ۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۴۰۰، عملیات و خدمات بانکی شامل دریافت سپرده، اعطای تسهیلات و یا ایجاد اعتبار، ارائه ضمانت نامه و انتقال وجه در چهارچوب قوانین مربوط و مصوبات شورای پول و اعتبار مشمول معافیت مالیات و عوارض ارزش افزوده می باشد.

۲- در همین راستا، «مقررات ناظر بر عملیات مجاز بانکی» در جلسه ۱۱۳۵ مورخ ۲۷/۱۰/۱۳۹۰ به تصویب شورای پول و اعتبار رسیده است و به استناد ماده ۲ مصوبه مذکور، «قبول سپرده»، «صدور گواهی سپرده عام و خاص»، «انجام عملیات بین بانکی»، صرفاً توسط بانک مجاز می باشد. همچنین به موجب ماده ۳ مصوبه مذکور انجام فعالیتهای معنونه در بندهای ذیل این ماده (از جمله اعطای تسهیلات، نقل و انتقال وجه، گشایش انواع اعتبار اسنادی و صدور انواع ضمانت نامه، تضمین بازخرید انواع اوراق بهادار صادره اشخاص حقوقی دولتی و غیر دولتی، انجام سفارشات مستمر مشتریان و) در صورتی که صرفاً توسط بانک انجام شود، به عنوان عملیات بانکی محسوب می گردد. لازم به ذکر است وفق تبصره ۲ ماده ۲ مصوبه یاد شده صندوق های قرض الحسنه و تعاونی های اعتبار دارای مجوز از بانک مرکزی، نیز مطابق با قوانین و مقررات موضوعه مجاز به قبول سپرده می باشند. در این راستا ذکر این نکته ضروری است که وفق بند (۱) بخشنامه موضوع شکایت، «قبول سپرده بانکی» از مصادیق معافیت جزء (۵) بند (ب) ماده (۹) قانون مالیات بر

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - بزرگراه ستاری - بلوار شهید مخبري - نبش خیابان ایران زمین - ساختمان دیوان عدالت اداری

«فَلَا تُفْعَلُوا إِلَهْوِي أَنْ تُغْلَبُوا»

شماره دادنامه : 140531390000128894
 تاریخ تنظیم : 1405/01/29
 شماره پرونده : 140331920001549046
 شماره پایگانی شعبه : 0400104

هیأت تخصصی مالیاتی بانکی دیوان عدالت اداری
دادنامه

دیوان عدالت اداری

ارزش مصوب 1400 عنوان گردیده و در این بند هیچ گونه قیدی مبنی بر اینکه قبول سپرده صرفاً توسط بانک معاف می باشد، ذکر نگردیده است. همچنین قید «بانکی» در این بند با عنوان «قبول سپرده بانکی» در راستای جزء (5) بند (ب) ماده (9) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب 1400، تحت عنوان «عملیات و خدمات بانکی» می باشد، نه اینکه قبول سپرده بانکی صرفاً توسط بانک، امکانپذیر باشد.

3- طبق بند (چ) ماده 1 قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مصوب 1402، تعریف عملیات بانکی مبنی بر «دریافت سپرده از اشخاص حقیقی یا حقوقی و اعطای تسهیلات یا ایجاد اعتبار» عنوان شده است. همچنین مطابق بند (خ) ماده مذکور، خدمات بانکی «مجموعه اقداماتی غیر از عملیات بانکی، نظیر صدور ضمانتنامه و گشایش اعتبار اسنادی که مؤسسه اعتباری می تواند در چهارچوب قوانین مربوط به مشتریان ارائه دهد و در قبال آن

کارمزد دریافت کند.» همچنین طبق مفاد بند (ح) ماده مذکور، بانک به عنوان مؤسسه اعتباری به انجام عملیات بانکی مبادرت می نماید.

4- به موجب بخشنامه موضوع شکایت فهرست مصادیق عملیات و خدمات بانکی مطابق عنوان جزء 5 بند (ب) ماده 9 قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب 1400 و در راستای احصای مصادیق جزء یاد شده در مصوبه مذکور شورای پول و اعتبار و مفاد قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مصوب 1402 احصاء گردیده است. همچنین وفق مفاد نامه بانک مرکزی جمهوری اسلامی به شماره 283156/02 مورخ 18/11/1402 در راستای اعلام نظر در خصوص مصادیق عملیات و خدمات بانکی موضوع جزء (5) بند (ب) ماده (9) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب 1400، مراتب فوق مورد تأیید قرار گرفته است.

5- شایان ذکر است به موجب جزءهای 6 و 7 بند (ب) ماده 9 قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب 1400، خدمات اعتباری قرض الحسنه صندوقهای قرض الحسنه و همچنین خدمات مالی و اعتباری اعطای تسهیلات توسط صندوقهای حمایتی، ضمانت صادرات سرمایه گذاری، بیمه ای و پژوهش و فناوری به عنوان خدمات معاف ذکر گردیده است. بر این اساس قانون گذار قائل به تفاوت فی مابین عملیات و خدمات بانکی (مصرح در جزء 5 بند (ب) ماده 9 قانون مزبور با خدمات مالی و اعتباری ارائه شده از سوی سایر اشخاص یاد شده در جزءهای 6 و 7 بند (ب) ماده 9 قانون یاد شده می باشد و چنانچه معافیت عملیات و خدمات بانکی موضوع جزء 5 بند (ب) ماده 9 قانون مزبور از سوی تعاونی های اعتبار نیز مدنظر قانون گذار باشد، می بایست در قانون به آن اشاره شود.

پرونده کلاسه ه د ت/0400104 در جلسه مورخ 1404/11/19 هیأت تخصصی مالیاتی بانکی مورد بررسی (واقع در جلسه هفته قبل با دعوت طرفین نیز بررسی شده بود) که با عنایت به مجموع مباحث و نظرات اکثریت بیش از 4/3 اعضای حاضر به شرح ذیل با استعانت از درگاه خداوند متعال به شرح ذیل مبادرت به انشاء رأی می نماید:

رأی هیأت تخصصی مالیاتی بانکی دیوان عدالت اداری

قانونگذار در قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب 1400 به شرح بند (5) قسمت (الف) ماده (9) قانون عملیات و خدمات بانکی شامل دریافت سپرده و اعطای تسهیلات و ایجاد اعتبار ارایه ضمانت نامه و انتقال وجه در چهارچوب قوانین و مقررات و مصوبات شورای پول و اعتبار را از شمول مالیات بر ارزش افزوده معاف دانسته است و در بند (6) قسمت

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - بزرگراه ستاری - بلوار شهید مخبري - نبش خیابان ایران زمین - ساختمان دیوان عدالت اداری

«فَلَا تَتَّبِعُوا آلَهُؤَيَّ أَنْ تَغْلِبُوا»

شماره دادنامه : 140531390000128894

تاریخ تنظیم : 1405/01/29

شماره پرونده : 140331920001549046

شماره بایگانی شعبه : 0400104

هیأت تخصصی مالیاتی بانکی دیوان عدالت اداری

دادنامه

دیوان عدالت اداری

(الف) ماده 9 نیز خدمات اعتباری صندوق های قرض الحسنه و سایر صندوق ها و در بند (7) قسمت الف ماده (9) نیز خدمات دارای مجوز ارایه شده توسط صندوق های حمایتی ضمانت صادرات و سرمایه گذاری و پژوهش و فناوری را به عنوان اجزای معاف از شمول مالیات بر ارزش افزوده بیان نموده است و از آنجائی که وفق ماده (2) قانون مذکور در موارد عرضه کالا و ارایه خدمات در قبال دریافت ما به از ا و واردات، اصل بر تعلق مالیات قرار داده است و قانونگذار با تفصیل مذکور در دو قسمت (الف) و (ب) ماده (9) قانون مالیات بر ارزش افزوده به عنوان متکلم در مقام بیان، تمامی موارد مصادیق مستثنی از شمول مالیات بر ارزش افزوده و به عبارت دیگر معافیت ها را بیان نموده است و راجع به عملیات و خدمات بانکی و مجموعه اقداماتی که مرتبط با حوزه پولی و بانکی است نیز عملیات و خدمات را بیان و در عین حال با رعایت مقررات و قوانین و در چارچوب مصوبات بانک مرکزی دانسته است و بخشنامه مورد شکایت 48/1403/200 مورخ 08/11/1403 سازمان امور مالیاتی نیز با این نظر تصویب شده است و در صدد بیان موارد معاف و مشمول عملیات و خدمات بانکی طبق اعلام بانک مرکزی است و صرف نظر از ماهیت صندوق های اعتبار و اینکه آیا عملیات آنها در چارچوب مجوز صادره است یا خیر؟ و اینکه آیا در چارچوب مجوز اصولاً مشمول عرضه و ارایه خدمات در قبال ما به از ا می شوند یا خیر؟ از آنها ذکری در ماده 9 قانون مذکور نیامده است (مصادیق معاف) فلذا بخشنامه سازمان امور مالیاتی که منطبق با اعلام بانک مرکزی اصدار یافته است فاقد ایراد تشخیص به استناد بند ب ماده 84 از قانون دیوان عدالت اداری مصوب 1402 رأی به رد شکایت صادر می نماید رأی یادشده ظرف بیست روز پس از صدور قابل اعتراض از ناحیه ریاست محترم دیوان عدالت اداری یا ده نفر از قضات گرانقدر دیوان عدالت می باشد.

محمدعلی پرومند زاده

رئیس هیأت تخصصی مالیاتی بانکی

دیوان عدالت اداری

امضای صادر کننده

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: تهران - بزرگراه ستاری - بلوار شهید مخیری - نبش خیابان ایران زمین - ساختمان دیوان عدالت اداری